

نام درس: روش های آموزش بالینی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد: ۱/۵ نظری- ۰/۵ عملی

تعداد ساعت: ۱۶+۲۶

مقطع : کارشناسی ارشد پرستاری

دروس پیشنیاز : ندارد

شرح درس: آموزش به مدجو یکی از ابعاد مهم مراقبت پرستاری و از نقش های کلیدی پرستاران در ارائه خدمات بهداشتی - درمانی به شمار می رود. پرستار در نقش آموزش دهنده به بیمار و خانواده وی جهت افزایش توانایی مراقبت از خود کمک می کند، در نتیجه سلامتی ارتقاء یافته و از بیماری ها پیشگیری می گردد. همچنین با توجه به محدودیت های مراکز مراقبت های بهداشتی و ضرورت کاهش هزینه ها که کوتاه کردن مدت بستری را می طلبد و همچنین پیشرفت های تکنولوژی پزشکی که سوال های زیادی را در مقابل بیماران قرار داده است لذا نیاز به اطلاع رسانی و افزایش آگاهی بهداشتی مردم از اولویت و اهمیت خاص برخوردار شده است. لذا ضروری است که پرستاران به عنوان پرسنل بهداشتی از اصول آموزش به مدجو آگاهی داشته و بتوانند در این امر مهم مدجویان را به طور مطلوب تا رسیدن به اهداف بهداشتی و درمانی که ارتقاء سطح بهداشتی مدجو و جامعه می باشد راهنمایی نمایند. در واقع آموزش بهداشت یکی از علوم اساسی در جهان است که موضوع آن بررسی و تجزیه و تحلیل آگاهی ها، گرایش ها و رفتارهای بهداشتی، طرح ریزی و اجرای برنامه های آموزشی در زمینه دگرگون سازی رفتارهای ناسالم بر پایه یافته های علمی است.

هدف کلی: تسلط بر دانش و کسب مهارت های بهداشت و برنامه ریزی آموزشی به منظور طراحی برنامه آموزشی، اجرا و ارزشیابی آن در جهت اعتلای آگاهی و تغییر رفتارهای بهداشتی فرد- خانواده - جامعه و کارکنان در سطوح مختلف

اهداف اختصاصی: در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود:

حیطه شناختی

۱. ضرورت و جایگاه آموزش و ارتقای سلامت در نظام سلامت را بیان کند.
۲. مبانی قانونی و اخلاقی فرایند آموزش را توضیح دهد.
۳. نظریه های یادگیری (الگوی رفتار بهداشتی، الگوی پرسید، تئوری شناختی اجتماعی، تئوری اقدام مستدل و رفتار برنامه ریزی شده الگوی فرایر، تئوری انتشار نوآوری ها) را مطرح کرده و مورد بحث قرار دهد.

۴. نحوه انجام یک طراحی آموزشی را به طور کامل توضیح دهد.
۵. حیطه های یادگیری را نام برده و در مورد آنها بحث کند.
۶. نحوه تدوین اهداف رفتاری را به درستی بیان کند.
۷. ویژگی های فراگیران را با تاکید بر نیازهای یادگیری تعیین کند.
۸. ویژگی های فراگیران را بر اساس سطح تکاملی با تاکید بر بالغین و سالمندان توضیح دهد.
۹. انگیزش، پایبندی به رفتارهای بهداشتی، literacy و نقش آن را در آموزش بزرگسالان تشریح نماید.
۱۰. روش های آموزش سنتی و غیر سنتی و نحوه انتخاب روش آموزش را بیان نماید.
۱۱. چگونگی انجام ارزشیابی روش آموزش را توضیح دهد.
۱۲. راههای افزایش اثربخشی روش های آموزشی را ارائه دهد.
۱۳. انواع مواد آموزشی و چگونگی انتخاب مواد آموزشی را تشریح کند.
۱۴. کاربرد تکنولوژی در آموزش سلامت را توضیح دهد.
۱۵. روش های ارزشیابی در آموزش سلامت را نام برد.
۱۶. مدل های ارزشیابی را به طور کامل بیان کند.
۱۷. روش طراحی ارزشیابی آموزشی، تفسیر و گزارش نتایج آن را توضیح دهد.

حیطه نگرشی

۱۸. آموزش و ارتقای سلامت در نظام سلامت را ضروری بداند.
۱۹. به دانستن مبانی قانونی و اخلاقی فرایند آموزش علاقه نشان دهد.
۲۰. نظریه های یادگیری (الگوی رفتار بهداشتی، الگوی پرسید، تئوری شناختی اجتماعی، تئوری اقدام مستدل و رفتار برنامه ریزی شده الگوی فرایر، تئوری انتشار نوآوری ها) را با اشتیاق مورد بحث قرار دهد.
۲۱. دانستن ویژگی های فراگیران را با تاکید بر نیازهای یادگیری ضروری بداند.
۲۲. با انگیزه و به صورت فعالانه در مباحث درسی مشارکت نماید.

حیطه مهارتی

۲۳. اهداف رفتاری را به درستی تدوین کند.
۲۴. یک طراحی آموزشی را به طور صحیح انجام دهد.
۲۵. از بین روش های آموزش سنتی و غیر سنتی، دو مورد را انجام دهد.
۲۶. از مواد آموزشی مناسب استفاده کند.
۲۷. روش آموزش خود را ارزشیابی کند.

فعالیت استاد: حضور و غیاب - پرسش های حین درس - تکالیف ارجاعی برای دانشجویان در خارج از کلاس - طرح سوالات - امتحان پایان ترم

شیوه تدریس: جلسات بصورت تئوری و عملی اجرا خواهد گردید. در جلسات تئوری، از روش سخنرانی بازخوردی، روش تدریس مشارکتی و بحث گروهی بهره گرفته می شود. در جلسات عملی از دانشجویان خواسته می شود که مراحل طراحی آموزشی را بر روی یک مددجو اجرا کرده و گزارش آن را در کلاس ارائه نماید.

وسایل کمک آموزشی:

تکالیف دانشجوی:

- حضور فیزیکی به موقع و فعال در تمام جلسات کلاس درس تئوری و عملی

۲- شرکت در پرسش و پاسخ کلاسی و جستجوی علمی - پژوهشی

۳- طراحی و اجرای پروژه آموزش به مددجو

الف- انتخاب بیمار- دانشجوی یک بیمار مبتلا به یکی از بیماریهای مزمن بستری در بیمارستان که توانایی برقراری ارتباط کلامی داشته و

فارسی زبان باشد را برای اجرای پروژه انتخاب می کند مشخصات بیمار شامل شماره پرونده، بخش، زمان بستری و تشخیص بیمار را برای اساتید درس ارسال می کند از انتخاب بیمارانی که همان روز یا روز بعد قرار است مرخص گردند اجتناب شود (چون فرصت بررسی و شناخت دقیق و انجام سایر مراحل آموزش تا ارزشیابی برای چنین بیماری امکان پذیر نیست)

ب- راهنمای آموزش به بیمار- تمام مراحل فرایند آموزش از بررسی و شناخت تا ارزشیابی باید مبتنی بر گاید لاین آموزش بیمار ۲۰۲۱ باشد (سر کلاس در جلسه اول تدریس شده و اسلایدها و فایل پی دی اف گاید لاین در اختیار دانشجوی قرار می گیرد)

توجه: تاریخ انجام هر مرحله ی اجرایی پروژه (از بررسی و شناخت تا اجرا و ارزشیابی میزان یادگیری) باید در گزارش نهایی مشخص شده باشد.

ج- مکتوب نمودن تمام مراحل- متن تایپ شده تمام مراحل شامل مصاحبه با بیمار، اطلاعات پرونده (نام مستعار برای بیمار ذکر شود) و نیازهای آموزشی استخراج شده، اهداف و برآیندهای یادگیری و متن کامل محتوای آموزشی مورد استفاده برای آموزش و نتایج ارزشیابی لازم است در بازه زمانی تعیین شده تحویل داده شود.

توجه- ارزشیابی باید هم شامل ارزشیابی میزان یادگیری بیمار و خانواده و هم ارزشیابی عملکرد خود دانشجوی باشد؛ به عبارتی دانشجوی باید با رویکردی تاملی، عملکرد خود را از نظر نقاط مثبت و منفی، نقد و نتیجه گیری کند

د- استراتژی های آموزشی مورد استفاده: گزارش کامل و مرحله به مرحله هر استراتژی آموزشی که برای یاددهی به بیمار بکار رفته لازم است واضح و مشخص ارائه گردد.

د- رفرنس نویسی- رفرنس نویسی بر اساس الگوی هاروارد باشد.

توجه: رفرنس ها علاوه بر اینکه در پایان کل گزارش پروژه ارائه می شوند در قسمت محتوای آموزشی، در پایان هر مطلب مورد استناد، باید رفرنس مشخص گردد.

نحوه ارزیابی دانشجوی:

حضور فعال و به موقع در کلاس های تئوری و عملی و شرکت در جلسات پرسش و پاسخ و بحث گروهی ۵٪ (۱ نمره)

امتحان پایان ترم تئوری ۵۰٪ (۱۰ نمره) (چهارگزینه ای و تشریحی)

تدوین و ارائه پروژه آموزش به مددجو ۴۵٪ (۹ نمره)

توضیحات:

مبنای نمره دهی پروژه آموزش به مددجو

فعالیت دانشجو	نمره
بررسی و شناخت و استخراج نیازهای آموزشی	۱,۵
اهداف و برآیندهای یادگیری	۱,۵
محتواها و روش های آموزشی	۲,۵
گزارش چگونگی اجرا، چالش ها و مدیریت آن ها	۱
ارزشیابی میزان یادگیری بیمار و عملکرد دانشجو	۱,۵
رفرنس نویسی	۱

جدول زمانبندی درس

ردیف	رئوس مطالب
۱	ارائه طرح درس نظری و عملی (تعیین تکالیف دانشجو یان و بازه زمانی و نحوه ارائه تکلیف)
۲	ضرورت و جایگاه آموزش و ارتقای سلامت در نظام سلامت، مبانی قانونی و اخلاقی فرایند آموزش
۳	مروری بر نظریه های یادگیری (الگوی رفتار بهداشتی، الگوی پرسید، تئوری شناختی اجتماعی)
۴	مروری بر نظریه های یادگیری (تئوری اقدام مستدل و رفتار برنامه ریزی شده الگوی فرایرز، تئوری انتشار نوآوری ها)
۵	طراحی آموزشی، حیطة های یادگیری، تدوین اهداف رفتاری
۶	ارزشیابی در آموزش سلامت، مدل های ارزشیابی
۷	طراحی ارزشیابی آموزشی، تفسیر و گزارش نتایج
۸	ویژگی های فراگیران بر اساس نیازهای یادگیری و سطح تکاملی با تاکید بر بالغین و سالمندان
۹	ویژگی های فراگیران: انگیزش، پایبندی به رفتارهای بهداشتی، literacy و نقش آن در آموزش بزرگسالان
۱۰	روش های آموزش: روش های سنتی، روش های غیر سنتی،
۱۱	انتخاب روش آموزش، ارزشیابی روش آموزش، افزایش اثربخشی روش های آموزشی
۱۲	مواد آموزشی و انواع آن، روش های انتخاب مواد آموزشی
۱۳	تکنولوژی در آموزش سلامت

ارائه پروژه عملی دانشجویان	۱۴
ارائه پروژه عملی دانشجویان	۱۵
ارائه پروژه عملی دانشجویان	۱۶

منابع درسی:

- 1- Bastable S. Nurse as Educator: Principles of teaching and learning for nursing practice. Massa Chusetts: Jones and Bartlett publisher: 2013.
- 2- Arlene Lowestein, Lynn Foord-May, Jane Romano Teaching Strategies for health education and health promotion: Working with patients. Families and communities. Jones and Bartlett Publisher. Boston 2009.
- 3- Redman B. The practice of patient education. 9th ed. St Louis: Mosby's co:2011.

۱. اسدی نوقابی، ا. فرایند یادگیری و اصول آموزش به بیمار. بشری، ۱۳۷۸.
۲. علایی فاطمه، راهنمای آموزش به بیمار و خانواده. انتشارات بشری ۱۳۸۸، تهران. ایران.
۳. حسینی محمد، اصول یادگیری و روش آموزش به مددجو، انتشارات بشری ۱۳۸۹، تهران. ایران.
۴. زنجانی حبیب الله و همکاران، اصول برنامه ریزی برای آموزش به بیمار. انتشارات بشری ۱۳۸۴، تهران. ایران.
۵. صفوی، ا. کلیات روش ها و فنون تدریس، انتشارات معاصر، چاپ سیزدهم، ۱۳۸۶.
۶. عبدالعلیان، م. روشهای تدریس و یادگیری در آموزش پرستاری و مامایی، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی بابل، چاپ اول، بابل، ۱۳۸۲.
۷. شعبانی، ح. مهارتهای آموزش (روشها و فنون تدریس)، انتشارات سمت، چاپ اول، تهران، ۱۳۸۲.
۸. حجازی، ش. طراحی آموزشی در تدریس، نشر بشری، چاپ اول، تهران، ۱۳۸۵.
۹. عبدالعلیان، م. روش های تدریس و یادگیری در آموزش پرستاری و مامایی. چاپ اول، ۱۳۸۲.
۱۰. مهاجر ایروانی، ا. اصول آموزش به بیمار. تهران. انتشارات سالمی، ۱۳۸۰.
۱۱. رخشانی، ف، ونکی، ز. اصول و مبانی آموزش به بیمار. انتشارات کنکاش. ۱۳۷۷.
۱۲. صفوی، م، برزویی، ط. اصول آموزش به بیمار. نشر سالمی، ۱۳۸۵.